

SUOMEN AKATEMIA

**TOIMINNAN JA TALouden SUUNNI-
TELMA VUOSILLE 2022-2025**

**SUOMEN AKATEMIAN STRATEGIA
JA
STRATEGIAN TOIMENPIDEOHJELMA**

Hallituksen päätös 23.9.2020

SUOMEN AKATEMIA

Sisällysluettelo

1.	Johdanto.....	3
2.	Suomen Akatemian tehtävät	4
3.	Suomen Akatemian strategia.....	4
4.	Suomen Akatemian toiminnan lähtökohtia	6
5.	Viimeaikaisia muutoksia Suomen Akatemian toiminnassa	8
6.	Koronapandemian vaikutukset Suomen Akatemian toimintaan ..	9
7.	Suomen Akatemian nykytoiminta ja kehittämistoimenpiteet	11
7.1.	Nykyinen toiminta lyhyesti	11
7.2.	Toiminnan jatkuva kehittäminen.....	13
7.3.	Erityiset toimenpiteet	15
8.	Tutkimusrahoituksen kehystaso ja kehittämissuunnitelma suunnitelmakaudella 2022-2025 sekä Suomen Akatemian toimintamenomäärärahat.....	17
8.1.	Yleistä	17
8.2.	Toimintamenomäärärahojen taso	17
8.3.	Rahoitusmuotojen kuvaukset	18
	Liitteet	21

1. Johdanto

Suomen Akatemia on tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaorganisaatio, jonka toiminnan ytimessä on laadukkaan, vaikuttavan ja uudistuvan tutkimuksen rahoittaminen kansainväliseen vertaisarviointiin pohjautuen. Akatemian toinen päätoimintamuoto on tiedepoliittinen toiminta, mm. tiedettä ja sen tekemistä koskevien aineistojen ja analyysien tuottaminen.

Suomen Akatemia toimii suomalaisen tutkimus-, koulutus- ja innovaatiojärjestelmän kokonaisuudessa. Akatemian rahoitus muodostaa noin 24 % yliopistoissa tehtävän tutkimuksen rahoituksesta ja noin 8 % tutkimuslaitoksissa tehtävän tutkimuksen rahoituksesta. Yhteistyö, yhdessä tekeminen ja vuorovaikutus muiden toimijoiden kanssa korostuvat kaikessa Akatemian toiminnassa. Näin on sekä tutkimusrahoitukseen liittyvässä toiminnassa että Akatemian toiminnassa tiedettä ja sen tekemistä koskevien aineistojen ja analyysien tuottajana.

Suomen Akatemian toiminta on viime vuosina muuttunut merkittävästi. Vuosittainen tutkimusrahoituksen valtuus on kasvanut. Akatemian toiminnasta suurin osa keskittyy tutkijoiden ja tutkimusryhmien rahoitusmuotoihin, joilla on keskeinen rooli laadukkaan ja vaikuttavan tutkimuksen tukemisessa sekä uusien tutkimusalueiden ja -menetelmien kehittämisessä. Tutkimusinfrastruktuurien, strategisen tutkimuksen ja yliopistojen profiloitumisen edistämisen kaltaiset uudemmat rahoitusmuodot ovat laventaneet Akatemian toimialuetta erityisesti kansainvälisesti korkeatasoista tutkimusta tukevien tutkimusympäristöjen ja tutkimuksen vaikuttavuuden edistämisessä.

Akatemian strategia päivitettiin vuoden 2020 helmikuussa. Strategiassa keskeinen tavoite on tutkimuksen laatu, vaikuttavuus ja tieteen uudistuminen.

Suomen Akatemian toimintaympäristössä tapahtuu jatkuvasti paljon muutoksia. Osaamisen, koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan kenttä muuttuu koko ajan. Kuluneen vuoden keväästä alkaen COVID-19 -epidemia on vaikuttanut monella tavalla koko yhteiskuntaan ja samalla myös tieteeseen ja sen tekemiseen. Vielä ei ole selvillä, miten laaja, syvä, ja pysyvä tämä muutos on. Akatemia keskustelee tiiviisti sidosryhmien kanssa, jotta Akatemian tarjoama tutkimuksen rahoitus on myös muuttuvissa olosuhteissa ja tilanteissa vahvasti tutkimuksen laatua, vaikuttavuutta ja uudistumista tukeva.

Akatemia on viime vuosina kehittänyt toimintaansa monin tavoin, mm. yksinkertaistamalla prosessejaan, lisäämällä merkittävästi niiden läpinäkyvyyttä, siirtymällä muutosten ja uusien rahoitusmuotojen valmistelussa laajaan yhteistyöhön sekä parantamalla viestintää.

Toiminnan kehittämisessä toimintamäärärahan siirtyvät erät ovat olleet ja ovat edelleen hyvin tärkeitä. Ne ovat mahdollistaneet toteutetut toiminnan kehityskäskleet, luoneet myös kyvyn toteuttaa uusia hakumuotoja hyvin nopeasti (vuoden 2020 erityisrahoitukset) ja tärkeä tuki parhaillaan käynnissä olevalle osaamisen kehittämishankkeelle.

Akatemia käyttää toimintamenomäärärahojen siirtyviä eriä lähivuosina edelleen osaamisen ja toimintatapojen kehittämiseen. Henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen kiinnitetään suunnitelmakaudella erityistä huomiota.

Suomen Akatemian toimintamenomääräraha on vähentynyt useana vuotena peräkkäin, ja erilaisissa kehyslaskelmissa vähennys jatkuu. Tällä kehityksellä on toteutusaan toiminnan ja henkilöstön hyvinvoinnin kannalta huolestuttavia vaikutuksia.

Tämä Suomen Akatemian toiminnan ja talouden suunnitelma sisältää Akatemian strategian sekä siitä johdetun toimenpideohjelman. Asiakirjassa kuvataan Akatemian strategiset tavoitteet sekä toimenpiteet ja voimavaratarpeet tavoitteiden saavuttamiseksi suunnitelmakaudella 2022-2025.

2. Suomen Akatemian tehtävät

Suomen Akatemiaa koskevassa laissa (20.11.2009/922) todetaan seuraavasti.

Suomen Akatemia on tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaorganisaatio, joka kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan. Akatemian tehtävänä on

- Edistää tieteellistä tutkimusta ja tutkimusedellytyksiä sekä niiden hyödyntämistä rahoittamalla niitä ja osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön;
- Toimia asiantuntijana tiedepolitiikan kehittämisessä ja toimeenpanossa;
- Suorittaa muut asiantuntijatehtävät, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella tai jotka opetus- ja kulttuuriministeriö sille antaa.

3. Suomen Akatemian strategia

Strategia on hyväksytty Akatemian hallituksessa 26.2.2020.

Tieteen rahoittaja ja asiantuntija

Suomen Akatemia vahvistaa suomalaisen tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta, tukee tieteen uudistumista sekä kehittää tutkimusympäristöjä kilpaillulla vertaisarvioidulla tutkimusrahoituksellaan ja aktiivisella kansallisella ja kansainvälisellä tiedepoliittisella toiminnallaan.

Tieteen merkitys

Tieteellä ja sen tuloksilla on arvoa sekä itsessään että välineinä. Tiedettä tarvitaan muun muassa maailmankuvan ja sivistyksen perustana, kestävästi hyvinvoinnin ja vaurauden rakentajana, päätöksenteon tukena, käytäntöjen kehittäjänä ja opetuksen pohjana. Esimerkiksi tarve ratkaista ilmastonmuutokseen ja muihin kestävyysaasteisiin liittyviä kysymyksiä korostaa tieteen merkitystä sen eri rooleissa.

Tutkimus, siihen perustuva osaaminen ja tieteellisen tiedon käyttö kytkeytyvät toisiinsa.

Akatemian arvot ja toimintatapa

Akatemian toimintaa ohjaavat avoimuus, läpinäkyvyys, luotettavuus sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.

Vastuullisuus on olennainen osa Akatemian toimintaa ja Akatemian rahoittamaa tutkimusta.

Akatemia toimii tutkimus-, koulutus- ja innovaatiojärjestelmän kokonaisuudessa tiiviissä vuorovaikutuksessa järjestelmän muiden toimijoiden ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Akatemia rahoittaa korkealaatuista, vaikuttavaa ja uudistuvaa tutkimusta

Ihmiset tekevät tieteen. Akatemian tutkimusrahoitus on avoimesti haettavissa. Akatemian rahoituspäätökset perustuvat jatkuvasti kehitettävään kansainväliseen vertaisarviointiin. Tutkimuksen korkea laatu on Akatemian toiminnassa keskeisin kriteeri.

Tutkimus vaikuttaa monin eri tavoin sekä tieteen sisäisesti ja laajemmin koko yhteiskuntaan. Vaikuttavuuden aikajänteet, kohteet ja reitit vaihtelevat. Monilla tutkimusaloilla vaikuttavuus nähdään osana tieteellistä laatua. Tiede uudistuu muun muassa uusien aihevalintojen, lähestymistapojen, käsitteiden, menetelmien ja tutkijayhteisöjen kautta. Avoimen tieteen, datan hallinnan ja analyysin sekä tutkimusinfrastruktuurien merkitys kasvaa lähes kaikilla tieteenaloilla. Kansainvälisyys ja kansainvälinen yhteistyö ovat oleellisia tekijöitä laadukkaassa tutkimuksessa.

Akatemia tuottaa tietoa tieteestä ja sen tekemisestä

Akatemia tuottaa tiedettä ja sen tekemistä käsitteleviä aineistoja ja analyysejä yhdessä sidosryhmien kanssa ja siten edistää ja vahvistaa tietoon perustuvaa päätöksentekoa.

Asiantuntemus ja osaaminen

Suomen Akatemian toiminta perustuu henkilöstön, toimieliimiin nimitettyjen luottamushenkilöiden ja hakemuksien vertaisarvioijien asiantuntemukseen. Henkilöstön hyvinvointi ja osaamisen kehittäminen tukevat vastuullista, uudistuvaa ja vuorovaikutteista toimintaa yhdessä tiedeyhteisön ja muun yhteiskunnan kanssa.

4. Suomen Akatemian toiminnan lähtökohtia

Tässä luvussa käymme hieman laajemmin läpi eräitä Akatemian strategian keskeisiä teemoja.

Akatemia osana kokonaisuutta. Selkeästi suurin julkisen tutkimuksen rahoituslähde Suomessa on yliopistojen valtionrahoitus, jolla katetaan noin 50 % yliopistoissa tehtävästä tutkimuksesta. Suomen Akatemia rahoittaa yliopistoissa tehtävästä tutkimuksesta noin 24 % ja tutkimuslaitoksissa tehtävästä tutkimuksesta noin 8 %. Nämä prosenttiosuudet ovat viime vuodet pysyneet lähes ennallaan.

Suomen Akatemian on erittäin tärkeä keskustella jatkuvasti tiedeyhteisön, yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Akatemian rahoitusmuotojen ja -käytäntöjen on hyvä olla mahdollisimman yhteensopivia yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa käytettävien menettelyjen kanssa. Keskusteluja tutkimusorganisaatioiden kanssa käydään useilla eri tasoilla, strategisesta hyvin operatiiviseen.

Ihmiset tekevät tieteen. Tutkimuksen (ja innovaatiotoiminnan) näkökulmasta kaksi keskeistä tekijää ovat osaavat ihmiset ja heidän toimintaympäristönsä. Molempia tarvitaan: mainio yliopisto- tai innovaatiojärjestelmä ei riitä, jos ei ole osaavia ihmisiä, ja osaavimmatkaan ihmiset eivät pysty toimimaan hyvin, jos heidän toimintaympäristönsä on huono.

Akatemian tutkimusrahoitusta suunniteltaessa ja toteutettaessa onkin siksi keskitettävä laadukkaimpien tutkijoiden parhaimpien ideoiden rahoittamiseen. Lisäksi rahoittajien ja tutkimusorganisaatioiden on yhdessä pidettävä huolta siitä, että tutkijoilla on korkeakoulun tai tutkimuslaitoksen taholta riittävän hyvä ympäristö tutkimuksen tekemiseen ja sen vaikuttavuuden edistämiseen.

Tieteen eri roolit. Tieteellä on useita rooleja yhteiskunnassa: tiedettä tarvitaan muun muassa maailmankuvan ja sivistyksen perustana, kestävän hyvinvoinnin ja vaurauden rakentajana, päätöksenteon tukena, käytäntöjen kehittäjänä ja opetuksen pohjana. Laadukas tutkimus toimii monesti useissa eri rooleissa, ja eri roolit tukevat toisiaan: tutkimus, siihen perustuva osaaminen ja tieteellisen tiedon käyttö kytkeytyvät toisiinsa. Tiedepoliittisissa keskusteluissa ja päätöksissä on aina tarpeen ottaa tieteen eri roolit huomioon.

Tutkimuksen vaikuttavuuden reitit. Tutkimuksen vaikuttavuus on hyvin monimuotoista. Vaikuttavuutta on tieteen sisällä sekä muuhun yhteiskuntaan. Vaikuttavuuden kohteet vaihtelevat (vaikuttavuutta yksilöön, yhteiskuntaan, ympäristöön, elinkeinoelämään jne.), samoin vaihtelevat vaikuttavuuden aikajänteet (vaikuttavuutta juuri nyt, ensi vuonna, viiden vuoden kuluttua, 50 vuoden kuluttua). Vaikuttavuutta voi olla alueellisesti, kansallisesti tai globaalisti, tai kaikilla skaaloilla yhtä aikaa. Tieteellä on itseisarvo ja välinearvo, ja tiedettä voidaan hyödyntää monella tavalla.

Tutkimuksen vaikuttavuus kanavoituu yhteiskuntaan useita eri reittejä pitkin. Hyödyllinen jaottelu on vaikuttavuus *tutkimustulosten kautta*, vaikuttavuus *yhteistyön kautta* ja vaikuttavuus *osaavien ihmisten kautta*. Tutkimuksen hyödyntämiseen ja

vaikuttavuuteen liittyvä pohdinta keskittyy usein juuri tutkimustulosten vaikuttavuuteen, mutta vaikuttavuus yhteistyön kautta ja vaikuttavuus osaavien ihmisten kautta on monesti erittäin merkittävää.

Laatu, vaikuttavuus ja uudistuminen. Akatemian tutkimusrahoituksessa keskeisin rahoituskriteeri on hakemuksessa kuvatun tutkimuksen laatu ja sen osina tutkimuksen vaikuttavuus tieteeseen ja muuhun yhteiskuntaan sekä työn merkitys tieteen uudistumisen kannalta. Tutkimuksen laatu on monimuotoinen käsite, jossa yhdistyvät tutkimusaiheen merkitys tieteenalan kannalta, saavutettujen tulosten kiinnostavuus ja tärkeys, käytettyjen menetelmien soveltuvuus tutkimuskysymyksen ratkaisuun, tutkimuksen vaikutus tieteenalan uudistumiseen ja monet muut tekijät. Laadun arvioinnissa ainoa mahdollinen menettelytapa on kansainvälisen vertaisarvioinnin käyttö.

Vertaisarvioidun kilpaillun rahoituksen rooli. Akatemian toiminnassa perusajatus on kansainvälinen vertaisarviointi tutkimuksen rahoituksen jakamisessa. Tutkijat tekevät hakemuksia, alan kansainväliset asiantuntijat arvioivat hakemukset ja asettavat ne alan sisällä paremmuusjärjestykseen ja kotimaisista asiantuntijoista koostuvat tieteelliset toimikunnat tekevät rahoituspäätökset. Tämä menettelytapa vertaa hakemuksissa kuvattua tutkimusta alan kansainväliseen tasoon. Samalla se asettaa kaikki tieteenalan hakemukset samalle viivalle, jolloin resurssien jako kansallisesti tapahtuu tutkimuksen laadun perusteella. Tutkijat saavat palautetta, jota he arvostavat (70 % pitää sitä hyödyllisenä). Arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota monitieteisten tutkimusteemojen arviointiin.

Tarkasteltaessa suomalaisten tutkijoiden julkaisujen saamien viittausten määrää havaitaan, että Akatemian rahoittamien tutkijoiden julkaisut saavat selkeästi enemmän viittauksia kuin muiden Suomessa toimivien tutkijoiden julkaisut.

Avoimuus ja läpinäkyvyys. Suomen Akatemian toiminnan tulee olla mahdollisimman läpinäkyvää ja avointa. Kaikki tutkimusrahoitukseen liittyvät säädökset, ohjeet ja linjaukset ovat julkisesti saatavilla. Tutkimusrahoituksen arvioinnissa käytettyjen asiantuntijoiden nimet julkistetaan. Esteellisyysäädöksiä noudatetaan erittäin tarkasti, sekä hakemusten arvioinnissa että päätöksenteossa.

Vastuullisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Akatemia edistää vastuullista tiedettä, jonka osa-alueita ovat hyvä tieteellinen käytäntö, aineettomien oikeuksien periaatteiden huomioiminen, sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen, avoimen tieteen käytäntöjen toteuttaminen, kestävän kehityksen huomioiminen. Akatemia ottaa arvioinnin ja päätöksenteon käytännöissään huomioon TSV:n vastuullisen tutkijanarvioinnin periaatteet sekä DORA-julistuksen tavoitteet. Akatemian arviointiprosessit ja -kriteerit kuvataan avoimesti, ja asiantuntijat perehdyttään vastuulliseen arviointiin. Työnantajana Akatemia edistää henkilöstönsä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja viranomaisena Akatemia edistää tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista kaikessa toiminnassaan. Akatemia noudattaa hyvän hallinnon periaatteita.

5. Viimeaikaisia muutoksia Suomen Akatemian toiminnassa

Suomen Akatemian toiminnan perustana ovat jo pitkään olleet vertaisarvioitu kilpailtu tutkimusrahoitus sekä tiedepoliittinen toiminta. Akatemian toiminta on viime vuosina kehittynyt merkittävästi. Eräitä muutoksia on lueteltu ohessa.

- Vuonna 2014 tehdyllä lainmuutoksella Suomen Akatemian yhteyteen perustettiin Strategisen tutkimuksen neuvosto, jolle myös osoitettiin valtion talousarviossa oma tutkimusrahoituksen myöntövaltuus.
- Samoin vuoden 2014 lakimuutos johti tutkimusinfrastruktuurikomitean (TIK) perustamiseen ja vakiinnutti tutkimusinfrastruktuurien rahoituksen osaksi Akatemian perustehtävää.
- Tieteellisten toimikuntien roolia Akatemian kokonaisuudessa muutettiin lainmuutoksella vuonna 2018, ja samassa yhteydessä toimikuntien määrä vähennettiin neljästä kolmeen. Samalla Akatemian tehtävien kuvaus laissa muutettiin nykyiseen aiempaa selkeämpään kolmikohtaiseen muotoon.
- Vuoden 2018 muutoksen jälkeen Suomen Akatemian päättäviä toimielimiä ovat Akatemian hallitus ja sen asettamat jaostot, kolme tieteenalajakoon perustuvaa toimikuntaa, tutkimusinfrastruktuurikomitea sekä Akatemian yhteydessä toimiva strategisen tutkimuksen neuvosto. Akatemian toimielinten jäsenet edustavat laajasti suomalaista tiedeyhteisöä ja ovat tutkimuksen ja sen hyödyntämisen arvostettuja asiantuntijoita.
- Akatemian toiminnassa on 2010-luvulla siirrytty vahvasti toimintatapaan, jossa Akademia keskustelee hyvin runsaasti korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tiedeyhteisön kanssa tutkimusrahoituksen menettelytapoihin ja tiedepolitiikkaan liittyvistä ratkaisuista.
- Akatemian toimintatavoissa on viime vuosina järjestelmällisesti lisätty läpinäkyvyyttä, avoimuutta ja vuorovaikutteisuutta. Esim. useimmissa hauissa arviointipaneelit sekä antavat hakemuksille yksityiskohtaisen paneelilausunnon ja arvosanan että asettavat arvioimansa hakemukset paremmuusjärjestykseen. Tämä lisää arvioinnin läpinäkyvyyttä päätöksenteossa. Hakijoiden saamaa palautetta on myös lisätty kirjaamalla monesti arviointilausunnon lisäksi päätöksentekaelimen keskeiset perustelut päätökseen. Vuorovaikutusta hakijoiden kanssa on kehitetty mm. syyshakuun valmistavilla Ask & Apply -tilaisuuksilla, jotka myös virtuaalisina vuonna 2020 keräsivät paljon kiitosta hakijoilta. Myös hakijoiden palautteiden kerääminen hakujen päätyttyä tuottaa tärkeää tietoa prosessien kehittämiseksi ja toteutettujen muutosten vaikutusten arvioimiseksi.
- Akatemian hallintoviraston organisaatiota uudistettiin vuonna 2018 yhtenä tavoitteena tutkimusrahoitusprosessin yhteisen kehittämisen ja koordinaation vahvistaminen.

- Vuoden 2020 keväällä alkanut pandemia on vaikuttanut Akatemian toimintaan monin tavoin. Käytännössä kaikki toiminta tehdään etätyönä. Vuoden 2020 III ja IV lisätalousarvio lisäsivät Akatemian myöntövaltuutta yhteensä 91 miljoonalla eurolla.

6. Koronapandemian vaikutukset Suomen Akatemian toimintaan

Keväällä 2020 alkanut koronaviruspandemia on vaikuttanut ja tulee vaikuttamaan Suomen Akatemian toimintaan monilla eri tavoin. Vaikutusten laajuus, syvyys ja pysyvyys on vielä avoin, ja suunnitelmakauden lopun tilanteen ennustaminen on erittäin vaikeata.

Tässä luvussa kuvataan joitakin asioita sekä Akatemian omassa toiminnassa että yleisemmin tutkimuksen ja korkeakouluopetuksen alueelta, joihin pandemia on vaikuttanut ja tulee vaikuttamaan.

Pandemian vaikutukset Akatemian toimintaan. Akatemia on maaliskuusta 2020 alkaen toiminut lähes pelkästään etätyöskentelyä käyttäen. Päätöksentekoelementtien ja arviointipaneelien kokoukset samoin kuin lähes kaikki sisäiset kokoukset, tilaisuudet ja sidosryhmätapaamiset järjestetään etäyhteyksin. Etäkokouskäytäntöä tullaan jatkamaan ainakin kesään 2021 saakka. Osittainen läsnäytyö mahdollistetaan Akatemian toimitiloissa Hakaniemenrannassa. Virukselle altistumisen riskiä hallitaan rajoittamalla yhtä aikaa läsnä olevien henkilöiden lukumäärää voimakkaasti.

Siirtyminen etätyöskentelyyn on vaikuttanut merkittävästi toimintaan, mutta arviointi- ja päätöksentekoprosessit on pystytty viemään läpi erittäin hyvin henkilöstön luovan ja ratkaisukeskeisen osaamisen pohjalta. Suurimmat ongelmat ovat liittyneet etäyhteyksijärjestelmien käytettävyyteen. Sidosryhmätyön luonne on muuttunut paljon, kun fyysisiä tilaisuuksia ei ole voitu järjestää.

Suunnittelukauden aikaista koronatilannetta on tässä vaiheessa hyvin vaikea ennakoita. Siksi Akatemia kehittää toimintatapojaan systemaattisesti ja joustavasti sekä paikan päällä että etänä toimimista tukien. Tämä mahdollistaa tarvittaessa joustavan siirtymisen etä- ja läsnätyön välillä koronatilanteen eri vaiheissa ja muutoksissa ja luo samalla vahvan kehyksen hyvin toimivan etätyöskentelyn tueksi.

Tässä kehitystyössä huomioidaan hakijoiden, luottamuselinten, arvioitsijoiden ja henkilöstön turvallisuus sekä työn tarvitsema tuki ja työvälineet. Pandemian ja etätyön laaja käyttö tarkoittaa myös sitä, että erilaiseen työhyvinvointitoimintaan pitää jatkossa kiinnittää aikaisempaakin enemmän huomiota.

Pandemian vaikutukset tieteeseen ja sen tekemiseen. Koronaviruspandemian vaikutukset tieteeseen ja sen tekemiseen tulevat todennäköisesti olemaan varsin mittavat. Pandemia vaikuttaa mm. tieteen rooleihin yhteiskunnassa, tutkimuksen suuntautumiseen sekä tieteellisen yhteistyön menettelyihin.

Pandemia on korostanut tieteen roolia päätöksenteon perustana ja käytäntöjen kehittäjänä esimerkiksi rokotetutkimuksen, diagnostiikan, hoitomenetelmien kehittämisen ja epidemiologisten ennusteiden kautta. Terveys- ja lääketieteellisten alojen ohella pandemia on entisestään korostanut monitieteisen tutkimuksen yhteiskunnallista merkitystä muun muassa pandemian ehkäisemisen ja torjunnan yhteiskunnallisten ja teknologisten edellytysten sekä taloudellisten ja sosiaalisten seurausten kysymyksissä.

Koronaviruspandemia ja siihen liittyvät yhteiskunnalliset tarpeet ovat vaikuttaneet myös tutkimuksen suuntautumiseen: esimerkiksi virustutkimus, epidemiologia, data-analyysi, yhteiskuntatieteet ja käyttäytymistieteet ovat kaikki aloja, joissa pandemia on suoraan tai välillisesti tuonut uusia tutkimuskohteita ja muuttanut aikaisempia prioriteetteja. Tämän muutoksen suuruutta on vaikea vielä arvioida.

Pandemia on välittömästi muuttanut tieteellisen yhteistyön muotoja tutkimusvierailujen vähetessä tai jäädessä kokonaan pois. Lisäksi, kun matkustaminen ei pandemian vuoksi ole mahdollista, pidetään tieteelliset kokoukset ja konferenssit etätyövälineiden avulla. Tutkijaliikkuvuuden tavat saattavatkin tulevina vuosina muuttua varsin voimakkaasti: termillä ”digitaalinen liikkuvuus” kuvattu yhteistyön tapa saattaa jatkossa olla ensisijainen tapa, jolla tutkimusyhteistyötä tehdään. Monilla tutkimusaloilla digitaalinen liikkuvuus ei kuitenkaan riitä: jos aineistoa pitää kerätä eri paikoista tai jos (suuren) laitteiston rakentaminen tai näytteiden konstruointi on keskeistä, eivät etäyhteydet korvaa läsnäoloa.

Pandemian vaikutukset Akatemian tutkimusrahoitustoimintaan. Pandemian aiheuttamat muutokset vaikuttavat Suomen Akatemian toimintaan tutkimuksen rahoittajana. Kun tieteessä ja sen tekemisessä tapahtuu muutoksia, niin rahoittajan on syytä tarkastella, onko esim. rahoitusmuodoissa tai rahoituksen suuntaamisen linjauksissa tarpeen tehdä muutoksia.

Rahoituksen suuntaamiseen pandemia on jo vaikuttanut: tutkimusrahoitusta on Akatemian kautta kanavoitu tai ollaan kanavoimassa pandemiaan suoraan tai välillisesti liittyviin aiheisiin lähes 40 miljoonaa euroa. Lisäksi strategisen tutkimuksen neuvosto on ehdottanut yhdeksi vuoden 2021 strategisen tutkimuksen teemaksi ”pandemiat yhteiskunnallisena haasteena”. On myös odotettavissa, että syyskuun 2020 tutkimusrahoitushaussa tulemme näkemään suuren joukon pandemiaan liittyviä rahoitushakemuksia.

Lyhyellä aikavälillä on tarpeen tarkastella pandemian vaikutuksia Akatemian rahoituksen ns. liikkuvusedellytykseen, jota sovelletaan tutkijatohtorin ja akatemiattutkijan rahoitusmuodoissa. Tarkastelu aloitettiin keväällä 2020 mm. selvittämällä liikkuvusedellytyksen vaikutuksia hakijamääriin ja hakijoiden sukupuolijakaumaan.

Suunnitelmakaudella on todennäköisesti tarve tarkastella myös muiden rahoitusmuotojen kehittämistä koronapandemian aikaansaamien muutosten takia.

Pandemian vaikutus Akatemian muihin tehtäviin. Akatemian tiedepoliittisen roolin keskeinen osa on sidosryhmätyö yliopistojen, tutkimuslaitosten, tiedeyhteisön, ministeriöiden, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Pandemian aiheuttamien rajoitusten takia tämä sidosryhmätyö oli keväällä 2020 tavallista vähäisempää. Tavanomaisen sidosryhmätyön aktiivisuuden palauttamiseksi on tarpeen kehittää etätyöskentelyvälineiden käyttöä ja toteuttaa sidosryhmätyötä muun muassa webinaareina.

7. Suomen Akatemian nykytoiminta ja kehittämissuunnitelmat

7.1. Nykyinen toiminta lyhyesti

Suomen Akatemian toiminnan keskeiset osat ovat vertaisarvioitu kilpailtu tutkimusrahoitus sekä tiedepoliittinen toiminta.

Tutkimusrahoituksen yleisiä menettelyjä on käsitelty jo edellä. Keskeiset rahoitusmuodot on kuvattu taulukossa 1.

Rahoitusmuoto	Kenelle ja mihin	Mihin rahoitus käytetään	Hakemuksia / vuosi (noin)	Rahoitetu / vuosi (noin)	Kokonaisrahoitus / vuosi, milj. euroa
Tutkijatohtori	Yksittäinen hiljattain väitellyt tutkija (0-4 vuotta väittelystä)	Oma palkka 3 vuodeksi (noin 3000 €/kk)	800	100	30
Akatemiatutkija	Kokenut väitellyt tutkija (3-9 vuotta väittelystä)	Oma palkka 5 vuodeksi (5100 €/kk) + tutkimuskulut	550	65	30+20
Akatemiaprofessori	Erittäin korkeatasoinen ja vaikuttava tutkija	Oma palkka (9100 €/kk) ja tutkimusrahoitus ryhmälle 5 vuodeksi	noin 200 / joka 2-3 vuosi	10 /haku joka 2-3 vuosi	6
Akatemiahanke	Tutkimusryhmä / tutkimuskonsortio, jonka vetäjä tyypillisesti prof. tai dos.	4 vuoden rahoitus noin 1-2 hengelle ja tutkimuskuluihin	1700	270	100
Nuorten akatemiahanke	Tutkimusryhmä / konsortio, nuoremille	4 vuoden rahoitus noin 1-2 hengelle ja tutkimuskuluihin	sis. yllä akatemiahankeisiin	sis. yllä akatemiahankeisiin	25

Rahoitusmuoto	Kenelle ja mihin	Mihin rahoitus käytetään	Hakemuksia / vuosi (noin)	Rahoitettuja / vuosi (noin)	Kokonaishoito / vuosi, milj. euroa
	suunnattu, dosen-tin tasoinen vetäjä				
Akatemia-ohjelmat	Tutkimusryhmälle tiettyyn laveaan teemaan kohdistuvaan tutkimukseen	4 vuoden rahoitus noin 1-2 hengelle ja tutkimuskuluihin	Keskim. 700 / vuosi	20	15-20
Huippuyksiköt	Tutkimusryhmälle/konsortiolle tieteil-listen läpimurtojen saavuttami-seen	5+3 vuoden rahoitus henkilöstön palkkaukseen ja tutki-muskuluihin	180 / 4 vuoden välein	12 / haku-kierros	30
Lippulaivat	Tutkimusorgani-saa-tioille korkea-tasoi-ten osaamiskeskit-tymien vahvistami-seen	5-8 vuoden rahoitus tutkimusryhmälle/konsortiolle	15 / haku-kierros	2-4 / haku-kierros	Keski-määrin noin 20 milj.
Yliopistojen profi-loitumisen vahvis-taminen	Yliopistoille strate-gioiden mukaiseen profiloitumiseen	6 vuoden rahoitus eri toimiin yliopis-tossa	13	13	50
Tutkimusinfra-struktuurit	Tutkimusorgani-saa-tioille tutkimuksen infrastruktuurien hankkimiseen, pe-rustamiseen tai vahvistamiseen	2-3 vuoden rahoitus infrastruktuurin ra-kentamiseen tai vahvista-miseen	60	45	20
Strategisen tutki-muksen neuvoston ohjelmarahoitus	Tutkimusryhmille yhteiskunnallisesti merkittävien haas-teiden ymmärtä-miseksi ja ratkaise-miseksi	3-6 vuoden rahoitus	80	15	55,6

Taulukossa ei ole kahdenvälisiin sopimukseen perustuvia liikkuvuusapurahoja, kansainvälisiin rahoitusyhteistyösopimukseen perustuvia hakuja, kliinisen tutkijan tehtävän rahoitusta, strategisen tutkimuksen neuvoston EU -vastinrahoitusta eikä ICT-ohjelmarahoitusta.

Rahoitusmääriä tarkasteltaessa on syytä huomata, että suurin osa Akatemian myöntämästä rahoituksesta on ns. kokonauskustannusmallin mukaista. Tämä tarkoittaa sitä, että Akatemian rahoitus mitoitetaan seuraavasti: esimerkiksi palkkakulujen

lisäksi rahoitus kattaa sivukulut (noin 50 %) bruttopalkasta sekä yleiskustannukset, jotka esim. palkkojen yhteydessä ovat esim. 80 % bruttopalkan ja sivukulujen yhdistelmästä. Näin muodostuvasta hankkeen kokonaisbudjetista Akatemia rahoittaa 70 % ja tutkimusorganisaatio 30 %. Niinpä esimerkiksi tutkijatohtorin rahoitusmuodossa henkilön oma palkka on noin 3000 euroa kuussa ja kolmen vuoden rahoituksen kokonaissumma on noin 300,000 euroa, joka siis sisältää sivukulut ja yleiskulut.

Tiedepoliittinen toiminta

Suomen Akatemian toinen päätehtävä on toimia asiantuntijana tiedepoliittikan kehittämisessä ja toimeenpanossa. Akatemian tiedepoliittisen toiminnan perustan muodostavat aktiivinen keskustelu ministeriöiden, tutkimusorganisaatioiden, TKI-toimijoiden ja tiedeyhteisön kanssa kotimaassa ja kansainvälisesti, osallistuminen erilaisiin valmistelu- ja selvitystoimiin sekä tiedettä ja sen tekemistä koskevan tietopohjan tuottaminen tiedepoliittisen päätöksenteon tueksi. Akatemia toimii asiantuntijana ja jäsenenä erilaisissa elimissä kotimaassa ja kansainvälisesti.

Akatemia tuottaa tieteestä, sen tekemisestä sekä tieteen rahoituksen kokonaisuudesta tietoaaineistoja, tilastoja, selvityksiä ja analyyseja sekä ministeriöiden, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, tiedeyhteisön ja omaan käyttöönsä. Yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa tiiviissä yhteistyössä tuotetut Tieteen tila -selvitykset ja niiden suositukset ovat esimerkki Akatemian tiedepoliittisesta toiminnasta, joka palvelee korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja ministeriöiden työtä.

7.2. Toiminnan jatkuva kehittäminen

Akatemia kehittää toimintaansa jatkuvasti. Tässä luvussa käydään läpi joitakin kehittämisen periaatteita ja lähestymistapoja. Kaikki Akatemian toiminnot ovat Akatemian arvojen mukaisia.

Tutkimusrahoituksen kohdentamisen ja hakemuservioinnin jatkuva kehittäminen

- Rahoituksen kohdentaminen eri rahoitusmuotojen välillä perustetaan jatkuvasti päivittyvään näkemykseen eri rahoitusmuotojen merkityksestä laadukkaan, vaikuttavan ja uudistuvan tieteen ja sen hyödyntämisen edistämiseksi. Näkemys muodostetaan keskusteluilla toimielinten ja tiedeyhteisön kanssa sekä tilastoaineistoja käyttämällä.
- Hakemusten arviointiprosesseja kehitetään jatkuvasti parhaiden tutkimushankkeiden tunnistamiseksi. Hakemuservioinnissa keskeisenä kriteerinä on tutkimuksen laatu, jonka osana tarkastellaan mm. vaikuttavuutta muuhun tieteeseen ja yhteiskuntaan. Arvioinnissa ja päätöksenteossa kiinnitetään erityistä huomiota tieteen uudistumiseen eli tutkimuksen uusiin aihevalintoihin, menetelmiin ja lähestymistapoihin.
- Jatkaa tiivistä yhteistyötä tiedeyhteisön, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa rahoitusmuotojen, rahoituksen menettelyjen ja toimintatapojen kehittämisessä.

- Akatemia toteuttaa avoimen tieteen kansallisia ja kansainvälisiä linjauksia kaikessa toiminnassaan.
- Tutkimuksen kansainvälisyys ja tutkijoiden yhteistyö otetaan läpikäyvästi huomioon kaikissa rahoitusmuodoissa. Akatemia kannustaa ja tukee tutkijoita kansainvälisen korkeatasoisen rahoituksen hakemisessa.
- Akatemia tarkastelee rahoitusmuotojaan jatkuvasti ja uudistaa niitä tarvittaessa. Mahdolliset uudet rahoitusmuodot sekä olemassa oleviin rahoitusmuotoihin tulevat muutokset valmistellaan avoimesti yhteistyössä tutkimus-, koulutus- ja innovaatiotoimijoiden kanssa. Uudet rahoitusmuodot ja muutokset nykyisiin toimeenpannaan laadukkaasti ja tehokkaasti ja muutosten vaikutuksia seurataan.
- Kehitystyötä varten kerätään systemaattisesti palautetta haku- ja rahoitusmenettelyistä. Myös palauteprosesseja parannetaan vuorovaikutteisesti.
- Akatemia edistää tasa-arvoa ja vastuullista tutkimusta kaikessa toiminnassaan ja kehittää rahoitus- ja muuta toimintaansa nämä tekijät huomioon ottaen.

Rahoitusyhteistyön jatkuva kehittäminen

- Kansallinen ja kansainvälinen rahoitusyhteistyö on laadukkaan tutkimuksen rahoituksen kannalta tärkeätä. Rahoittajayhteistyötä Business Finlandin kanssa tiivistetään entisestään. Rahoittajat jatkavat TKI-tiekartan toteuttamista yhteistyössä mm. kumppanuusrahoitusmuotojen kehittämistä sekä tekemällä yhteistyötä hankkeiden laadun ja vaikuttavuuden arvioinnissa.
- Akatemia jatkaa rahoitusyhteistyötä ministeriöiden kanssa ja kehittää sitä. Myös yhteistyötä kotimaisten ja kansainvälisten säätiöiden kanssa kehitetään jatkuvasti.
- Akatemia toteuttaa kansainvälisen toiminnan toimenpideohjelmaa ja osallistuu kv-toimintaan valikoiden ja priorisoiden. Valitut rahoitusmuodot voivat olla tutkijan tai tutkimusryhmän rahoitusmuotoja tai erityisiä kv-yhteistyötä tukevia rahoitusmuotoja. Akatemia käyttää hallintoviraston, arvioitsijoiden ja päättäjien resursseja tehokkaasti kansainvälisiä asioita hoitaessaan.

Tiedepoliittisen toiminnan jatkuva kehittäminen

Akatemia

- Kehittää jatkuvasti tiedettä ja sen tekemistä kuvaavien aineistojen ja analyysien laatimista aktiivisella vuorovaikutuksella tiedeyhteisön, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja ministeriöiden kanssa.
- Jatkaa tutkimusrahoituksen kustannusmalleista käytävää keskustelua ja kustannusmallien kehittämistä yhdessä tutkimusorganisaatioiden ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.
- Kehittää toimintatapoja arviointipalvelujen tarjoamiseksi tutkimusorganisaatioille.

Asiantuntemuksen ja osaamisen jatkuva kehittäminen

- Työyhteisönä Akatemian hallintoviraston toimintaa ohjaavat arvot ovat avoimuus, vastuullisuus, keskinäinen arvostus ja luottamus. Akatemia seuraa arvojen toteutumista kaikessa toiminnassa.
- Akatemia hyödyntää edelleen henkilöstön ja toimielinten laajaa asiantuntemusta mahdollisimman tehokkaasti ja toteuttaa sille osoitetut tehtävät. Henkilökierron tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyväksi. Akatemia vahvistaa monipuolista osaamistaan kiinnittämällä rekrytoinneissa huomiota muuttuviin osaamistarpeisiin sekä tarjoamalla henkilöstölle koulutusta ja osaamisen kehittämisen polkuja.
- Kehittää hallintoviraston henkilöstön osaamista määrätietoisesti ja pitkäjänteisesti. Koko henkilöstö on jo laatinut henkilökohtaisen osaamisen kehittämisen suunnitelmansa. Niiden toteutuksen edistäminen ja tukeminen on seuraava toimenpidekokonaisuus.
- Kehittää jatkuvasti henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen liittyviä toimenpiteitä.
- Tarkastelee jatkuvasti oman toimintansa tehokkuutta ja vaikuttavuutta sekä tehtävien ja käytettävissä olevien resurssien suhdetta.
- Toteuttaa kaikessa toiminnassaan hyvää hallintoa ja lisää toimintatapojensa ja prosessiensa avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja asiakasystävällisyyttä.

7.3. Erityiset toimenpiteet

Suunnitelmakaudella Akatemia

- Tarkastelee, voidaanko tutkijatohtori-, akatemiaturkija- ja akatemiaprofessori - rahoitusmuodoissa jatkaa siirtymistä käytäntöön, jossa hakijan oman palkan ja tutkimuskulujen osuudet rahoituksesta ovat joustavammin määritelty. Palkkausta säätelevät aina kuitenkin tutkimusorganisaation henkilöstöpoliittiset linjaukset.
- Kehittää urallaan nopeasti edenneiden tutkijoiden (lyhyempi ilmaus nuorten tutkijoiden) rahoitusmuotoja kokonaisuutena. Erityisesti selvitetään, voidaanko akatemiaturkijan ja nuorten akatemiahanke -rahoitusmuodot yhdistää tavalla, joka entisestään lisää nuorten tutkijoiden tukea.
- Lisää nuorten tutkijoiden rahoitusta joko akatemiaturkijoiden ja nuorten akatemiahankkeiden yhdistämisen kautta tai muilla keinoin.
- Kehittää akatemiaohjelmista monimuotoista ohjelmatoimintaa tukevia temaattisen rahoituksen malleja korkeatasoisen, uudistuvan ja vaikuttavan tutkimuksen tukemiseksi sekä kansainvälisen ja kansallisen tutkimusyhteistyön edistämiseksi. Akatemiaohjelmien koordinaatiotehtävissä voivat korostua esimerkiksi

-
- nousevan tutkimusalan vahvistaminen, yhteiskunnan haasteisiin liittyvän tutkimuksen tukeminen sekä kansallinen ja kansainvälinen rahoitusyhteistyö.
- Tuo ohjelmatoiminnan ja koordinaatiopalvelut monipuolisemmin osaksi muuta rahoitustoimintaa
 - Tarkastelee, tulisiko huippuyksikkörahoituksessa hakijana olla organisaatio organisaation sitoutumisen varmistamiseksi.
 - Kertyneiden kokemusten pohjalta Akatemia selvittää, olisiko tarkoituksenmukaista siirtyä tietyissä hakumuodoissa systemaattisesti vertaisarvioitsijoiden kutsumiseen jo ennen hakemusten saapumista.
 - Selvittää, onko tarkoituksenmukaista siirtyä tietyissä hakumuodoissa käyttöön, jossa arviointipaneelien otsikot on päätetty ja ilmoitettu hakijoille etukäteen.
 - Parantaa haku-, arviointi- ja päätösprosessien sujuvuutta entisestään ja tarkastelee aktiivisesti keinoja, joilla hakijoiden, arvioitsijoiden, päättäjien ja henkilöstön työtä voidaan parhaalla tavalla tukea.
 - Tarkastelee mahdollisuuksia toistuvien hakujen prosessin kokonaisuuden lyhentämiseksi arvioinnin laadusta tinkimättä ja kehittää työpanoksen jakautumista prosessin eri vaiheissa.
 - Tarkastelee ns. liikkuvuusedellytyksen merkitystä ja pohtii keinoja, joilla useiden tutkimusympäristöjen tuntemus ja monipuolinen kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö olisivat vahvemmin esillä rahoituskriteereissä.
 - Luo käytäntöjä, jotka nopeuttavat kertaluonteisten hakujen (esimerkiksi akatemiaohjelmat) toteuttamista.
 - Kohdentaa jatkuvasti rahoitusta ilmastonmuutokseen liittyvään tutkimukseen sekä muihin vastaaviin erittäin suuren merkityksen omaaviin ongelmiin.
 - Selkiyttää periaatteet, joilla tutkimusrahoitus kohdennetaan toimikunnille.
 - Vahvistaa panostustaan henkilöstön osaamiseen ja työhyvinvointiin.

8. Tutkimusrahoituksen kehystaso ja kehittämissuunnitelma suunnitelmakaudella 2022-2025 sekä Suomen Akatemian toimintamenomäärärahat

8.1. Yleistä

Tutkimusrahoituksen kohdentamisessa vuosina 2022-2025 Akatemian suunnitelman lähtökohtina ovat Akatemian tulossopimus ja strategia, hallitusohjelma, opetus- ja kulttuuriministeriön 2030 -strategia, korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 sekä muut koulutus- ja tiedepoliittiset asiakirjat. Tutkimusrahoituksen kohdentamisessa on vuoden 2021 osalta otettu huomioon käytettävissä olevat tiedot valtion talousarviosta (tilanne 23.9.2020).

Valtion talousarviossa on erillisiä mainintoja siitä, kuinka paljon tutkimusrahoitusvaltuutta tulee käyttää yliopistojen profiloitumisen vahvistamiseen, tutkimusinfrastruktuureihin, strategisen tutkimuksen rahoitukseen ja ICT-ohjelmaan. Näiden mainintojen oletetaan säilyvän suunnitelmakaudella nykyisellä tasolla.

Kehittämissuunnitelman lähtökohtana on aineistoista saatu arvio siitä, että Suomen Akatemian kansainvälisen vertaisarvioinnin perusteella rahoittama tutkimus on tieteellisesti merkittävästi vaikuttavampaa kuin muu suomalainen tutkimus ja toimii paremmin tutkimus-, koulutus- ja innovaatiotoiminnan edistämisessä.

Lisärahoitusta esitetään kohdistettavaksi erityisesti osaamiskeskittymiä tukevaan rahoitukseen eli lippulaivoihin ja tutkimusinfrastruktuureihin sekä sitomattomaan rahoitukseen, ml. nuorten tutkijoiden rahoitukseen.

8.2. Toimintamenomäärärahojen taso

Suomen Akatemian toimintamenomäärärahojen taso on jo usean vuoden ajan laskenut. Samaan aikaan Akatemian toiminta on laajentunut voimakkaasti. Virasto on pystynyt tuottamaan uudet toiminnot, vaikka henkilötyövuodet ovat laskeneet. Esimerkiksi vuonna 2012 valtuus oli 282 miljoonaa euroa ja henkilötyövuodet 142,5. Vuonna 2019 valtuudet olivat yhteensä 424 miljoonaa euroa ja henkilötyövuodet 135,2. Vuoden 2020 lisätalousarvioiden tuomien 91 miljoonan euron lisävaltuuksien myöntämiseen ei myöskään yhdistetty toimintamenomäärärahan lisäystä. Henkilöstön työkuorma on lisääntynyt. Vuoden 2020 eräitä tiedepoliittisia ja kehitystehtäviä onkin jouduttu siirtämään vuodelle 2021, jotta lisätalousarvion antamat velvoitteet pystytään täyttämään. Samalla pohditaan, mitä perinteisiä suoritteita voidaan kenties supistaa.

Virasto toimii (ja on jo ennen koronaepidemiaa toiminut) täysin sähköisten järjestelmien varassa: rahoituksen hakeminen, hakemusten arviointi ja päätöksenteko, rahoituksen maksatus, hankkeiden raportointi jne. toimivat kaikki sähköisesti.

Virasto on käynnistänyt osaamisen kehittämisen hankkeen, jossa pyritään parantamaan viraston henkilöstön jo ennestään erittäin korkeata osaamista.

Akatemian hallintoviraston toimintamäärärahojen kehyksissä esitetty pitkäaikainen kehitys ei ole toiminnan kannalta kestävä.

8.3. Rahoitusmuotojen kuvaukset

Akatemiahankkeet. Nelivuotinen akatemiahankerahoitus on Akatemian tieteellisten toimikuntien tärkein keino edistää korkealaatuista, vastuullista ja vaikuttavaa tutkimusta sekä kansainvälistymistä, tutkimuksen uudistumista ja tieteidenvälisyyttä. Akatemiahankkeet mahdollistavat myös useiden toimikuntien toimialoja kattavien konsortiohankkeiden toteuttamisen. Akatemiahankerahoituksesta osa kohdennetaan nuorten tutkijoiden urien sekä tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan laadun ja uudistumiskyvyn rahoittamiseen.

Akatemiahankkeet ovat sekä hakemusten ja myöntöjen määrällä että rahoitusvolyymilla mitattuna Akatemian keskeisimpiä rahoitusmuotoja. Kaikki kolme tieteellistä toimikuntaa priorisoivat akatemiahankerahoituksen muiden käytössään olevien rahoitusmuotojen edelle. Suunnitelmakaudella akatemiahankerahoituksen haku toteutetaan vuosittain.

Tutkijatehtävien rahoitus. Akatemiaprofessoriksi valittava on oman alansa kansainvälisesti arvostettu huippuasiantuntija, jonka tieteellisellä toiminnalla arvioidaan olevan merkittävää vaikuttavuutta tiedeyhteisöön ja yhteiskuntaan. Akatemia myöntää rahoitusta viideksi vuodeksi akatemiaprofessorin omaan palkkaan ja sen lisäksi tutkimusryhmän palkkakustannuksiin sekä muihin kuluihin. Akatemiaprofessorihaku toteutetaan 2-3 vuoden välein. Suunnitelmakaudella toteutetaan haku vuonna 2022 ja päätökset uusista akatemiaprofessoreista tehdään 2023.

Viisivuotinen akatemiaturkijarahoitusta on haettavana suunnitelmakaudella vuosittain. Akatemiaturkija toteuttaa tieteellisesti korkeatasoiseksi arvioitua tutkimussuunnitelmaa. Hän on monipuolisesti verkottunut tutkija, jolla on mahdollisuus pätevytyä vaativimpiin tutkijan tehtäviin ja vakiinnuttaa asemansa itsenäisenä tutkijana kansainvälisessä tutkijayhteisössä. Akatemia myöntää rahoitusta akatemiaturkijan omaan palkkaan sekä tutkimuskuluihin.

Tutkijatohtorirahoitus on haettavana suunnitelmakaudella vuosittain. Rahoituksen tavoitteena on mahdollistaa lupaavimpien, äskettäin tohtorintutkinnon suorittaneiden tutkijoiden pätevytyminen vaativiin tutkija- tai asiantuntijatehtäviin. Palkan lisäksi rahoitusta voidaan myöntää tutkimuskuluihin. Rahoitusta myönnetään kolmeksi vuodeksi.

Akatemiaohjelmat. Akatemiaohjelma on temaattinen, tavoitteellinen ja koordinoitu kokonaisuus, jossa monimuotoisella ohjelmatoiminnalla tuetaan korkeatasoista, uudistuvaa ja vaikuttavaa tutkimusta tutkimusta sekä edistetään kansainvälistä ja kansallista tutkimusyhteistyötä. Akatemiaohjelmissa voivat korostua esimerkiksi

nousevan tutkimusalan vahvistaminen, yhteiskunnan haasteisiin liittyvän tutkimuksen tukeminen, kansallinen ja kansainvälinen rahoitusyhteistyö, suomalaisten tutkijoiden tukeminen kv-yhteistyössä ja rahoitushauissa ja/tai vaikuttamistyö esim. kansainvälisten hakujen sisältöihin.

Ohjelmärahoituksen kokonaisvolyymi on suunnitelmakaudella arvioitu vuosittain kokonaisuutena samantasoiseksi, mutta yksittäisinä vuosina sen määrä vaihtelee. Vuosittain suunnitellaan käynnistettäväksi 1-2 uutta ohjelmaa.

Tutkimuksen huippuyksikköohjelmat. Tutkimuksen huippuyksiköt ovat uudistumiskykyisiä, tieteellisesti erittäin korkeatasoisia ja yhteiskunnallisesti vaikuttavia tutkimusyhteisöjä. Huippuyksikköohjelman isäntäorganisaatioiden kanssa toteutettava pitkäjänteinen yhteisrahoitus mahdollistaa riskin ottamisen ja uudet avaukset. Lisäksi huippuyksiköt hyödyntävät tehokkaasti ja kehittävät tutkimukseen liittyviä infrastruktuureja. Huippuyksikköjen rahoitus jakautuu viiden ja kolmen vuoden jaksoihin: ensimmäisen neljän vuoden toiminta arvioidaan tieteellisesti viidentenä vuotena. Viimeisen kolmen vuoden rahoitustaso riippuu väliarvioinnin tuloksesta.

Suunnitelmakaudella Akatemia rahoittaa tutkimuksen huippuyksikköohjelmaa vuosina 2018-2025 ja tekee tieteellisen väliarvioinnin ohjelman yksiköille 2022. Akatemia on avannut seuraavan kahdeksanvuotisen huippuyksikköohjelman 2020, ohjelma käynnistyy vuonna 2022. Suunnitelmakauden aikana on käynnistymässä huippuyksikköohjelma 2026-2033, jonka aiehakua suunnitellaan avattavaksi vuonna 2024.

Tutkimusinfrastruktuurit. Suomen Akatemia rahoittaa vuosittain avattavissa hauissa kansallisesti merkittävien ja tieteellistä tutkimusta edistävien tutkimusinfrastruktuurien hankkimista, perustamista tai vahvistamista. Tutkimusinfrastruktuurit muodostavat tutkimusvälineiden, -laitteistojen, -aineistojen ja -palvelujen varannon, joka mahdollista tutkimustyön, yhteistyön ja vahvistaa tutkimus- ja innovaatiokapasiteettia. Rahoitusta myönnetään enintään viideksi vuodeksi.

Yliopistojen profiloitumisen vahvistaminen kilpailulla rahoituksella. Rahoitusmuodon tarkoituksena on tukea ja nopeuttaa yliopistojen strategioiden mukaista profiloitumista tutkimuksen laadun kehittämiseksi. Rahoitus on määräaikaista ja sitä voidaan myöntää yliopiston oman strategiansa pohjalta valitsemiin alueisiin, joiden edistymistä tällä rahoituksella voidaan nopeuttaa. Yliopistoilta pyydetään kokonaiskuvaa suunnittelemistaan profiloitumis- ja työnjakotoimista sekä niihin liittyvästä yhteistyöstä. Hakuja toteutetaan suunnitelmakaudella joka toinen vuosi.

Lippulaivaohjelma. Lippulaivaohjelman tavoitteena on vahvistaa korkeatasoisen tutkimuksen ja vaikuttavuuden osaamiskeskittyviä laadun ja vaikuttavuuden nostamiseksi entistä korkeammalle tasolle. Lippulaivoissa yhdistyvät korkeatasoinen tutkimus, taloudellista kasvua tukeva tai muu merkittävä yhteiskunnallinen vaikuttavuus, vahva yhteistyö elinkeinoelämän ja muun yhteiskunnan kanssa, muuntautumiskyky sekä isäntäorganisaation tai isäntäorganisaatioiden vahva sitoutuminen. Toimintakautensa aikana lippulaivat kehittyvät merkittävästi ja pystyvät samalla muuntautumaan omaa toimintaansa systemaattisesti uudistaen ja laajentaen.

Kunkin lippulaivaohjelman väliarviointi tehdään kahden ensimmäisen toimintavuoden jälkeen.

Suunnitelmakaudella Akatemia rahoittaa useita lippulaivaohjelmia. Lippulaivaohjelmiin 1-2 on valittu kuusi lippulaivaa/ osaamiskeskittymää, joiden toimintakausi on 2019-2026. Vuonna 2020 avattiin kolmannen Lippulaivaohjelma haku. Syksyllä 2020 valittavia lippulaivoja rahoitetaan vuosina 2020-2024.

Strategisen tutkimuksen rahoitus. Suomen Akatemian yhteydessä toimiva strategisen tutkimuksen neuvosto (STN) rahoittaa tutkimusohjelmissaan korkeatasoista tieteellistä tutkimusta, joka kohdistuu yhteiskunnallisesti merkittävien haasteiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen.

Käynnistettävistä tutkimusohjelmista päättää valtioneuvoston STN:n ehdotuksesta. Neuvoston ohjelmaehdotukset perustuvat laajaan teemavalmisteluun. Ohjelmat ovat 3-6 vuotisia ja niiden vaikuttavuus arvioidaan ohjelmakauden päätyttyä.

Vuosittain STN käynnistää arviolta kolme uutta ohjelmaa. Vuonna 2021 käynnissä on 12 ohjelmaa. Lisäksi loppuvuodesta 2021 aloittanee kolme uutta ohjelmaa.

Suomen Akatemian toimintasuunnitelmalaskelma (pääöksentekovolyymi) kehystason mukaan vuosille 2022-2025 (1000 euroa)

Valtuuden vuoden 2021 luku VM TAE 13.8.2020 perusteella, vuosien 2022-2025 luvut OKM mukaan	Toteuma 2019	Toimintasuunn. 2020 (8/2020)	TTS 2021*	TTS 2022	TTS 2023	TTS 2024	TTS 2025
1. Valtuus (momentit 51 ja 53)	368 396	438 084	361 284	356 276	356 276	346 276	346 276
Tutkijan rahoitus	82 277	88 418	86 600	76 000	88 300	77 100	81 500
Akatemiaprofessorit	0	7 900	4 000	0	7 900	0	0
Akatemiaprofessorien tutkimuskulut	3 519	0	6 600	0	4 400	1 100	5 500
Akatematutkijat	28 490	28 966	29 000	29 000	29 000	29 000	29 000
Akatematutkijoiden tutkimuskulut	20 888	23 345	21 000	21 000	21 000	21 000	21 000
Tutkijatohtorit	29 379	28 208	26 000	26 000	26 000	26 000	26 000
Akatemiahankkeet ja toimikuntien suunnattu rahoitus	146 057	138 797	122 084	118 176	110 876	112 076	125 176
Akatemiahankkeet ja toimikuntien suunnattu rahoitus	146 057	113 797	97 084	93 176	85 876	87 076	100 176
Nuorten tutkijoiden urien tukeminen sekä tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan laadun ja uudistamiskyvyn nostaminen		25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Huippuyksikköohjelmat, osaamiskeskittymät	29 500	55 000	37 500	55 000	55 000	60 000	42 500
Huippuyksikköohjelmat	0	30 000	25 000	30 000	25 000	30 000	30 000
Lippulaivat 1-2	29 500	0	12 500	25 000	20 000	20 000	12 500
Lippulaivat 3		25 000			10 000	10 000	
Temaattinen rahoitus ja muu rahoituksen kohdentaminen	38 679	15 500	42 500	32 500	27 500	22 500	22 500
Akatemiaohjelmat ja kv. yhteistyö (MfR, NordForsk uudet, USA-yhteistyö)	28 679	5 500	22 500	22 500	17 500	22 500	22 500
ICT-ohjelma 2014-2023	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	0	0
Ilmastonmuutos			10 000				
Tutkimuksen infrastruktuurit	19 497	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Yliopistojen profiloitumisen rahoitus	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Hakemusarviointi, tutkimusrah. ohjelmisto ja laitehankinnat	2 387	2 687	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600
Kv-rahoitusosuudet ja maksut (mm. IIASA, SE, OECD, CoalitionS)		1 681	0	2 000	2 000	2 000	2 000
Erytisrahoitukset 2020 (LTA3+4) pl. LL3		66 000					
2. Kv-rahoitusosuudet ja muut 1-v. maksut (mom 29.40.53.2)	5 207,0						
Temaattinen rahoitus							
3. Strateginen tutkimusrahoitus - valtuus (momentti 29.40.54)	55 631,0	55 631,0	55 631,0	55 631,0	55 631,0	55 631,0	55 631,0
4. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (momentti 29.40.22)	8 500,0						
5. Valtiosopimuksiin perustuvat rah. osuudet kv-järjestöille (momentti 29.40.66)	18 105,8	19 972,0	20 079,0	22 051,0	22 507,7	22 569,2	22 631,6
6. Toimintamenot (momentti 29.40.01)	11 689,0	11 542,0	11 972,0	11 609,0	11 553,0	11 553,0	11 553,0
Yhteensä	467 528,8	525 228,6	448 966,0	445 567,0	445 967,7	436 029,2	436 091,6

* Vuodelle 2021 OKM:n kehyslitysehdotuksina valtuutta 60 milj.euroa kertaluonteisesti lippulaivahakuun ja tasokorotuksena 20 milj.euroa tutkimusinfrastruktuurien vahvistamiseen

**Suomen Akatemian toimintasuunnitelmalaskelma (pääöksentekovolyymi)
kehittämissuunnitelman mukaan vuosille 2022-2025 (1000 euroa)**

Kehittämissuunnitelma	Toteuma 2019	Toiminta- suunn. 2020 (8/2020)	TTS 2021*	TTS 2022	TTS 2023	TTS 2024	TTS 2025
1. Valtuus (momentit 51 ja 53)	368 396	438 084	361 284	391 276	391 276	381 276	381 276
Tutkijan rahoitus	82 277	88 418	86 600	76 000	88 300	77 100	81 500
Akatemiaprofessorit	0	7 900	4 000	0	7 900	0	0
Akatemiaprofessorien tutkimuskulut	3 519	0	6 600	0	4 400	1 100	5 500
Akatematutkijat	28 490	28 966	29 000	29 000	29 000	29 000	29 000
Akatematutkijoiden tutkimuskulut	20 888	23 345	21 000	21 000	21 000	21 000	21 000
Tutkijatohtorit	29 379	28 208	26 000	26 000	26 000	26 000	26 000
Akatemiahankkeet ja toimikuntien suunnattu rahoitus	146 057	138 797	122 084	125 176	117 876	119 076	132 176
Akatemiahankkeet ja toimikuntien suunnattu rahoitus	146 057	113 797	97 084	100 176	92 876	94 076	107 176
Nuorten tutkijoiden urien tukeminen sekä tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan laadun ja uudistamiskyvyn nostaminen		25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Huippuyksikköohjelmat, osaamiskeskittymät	29 500	55 000	37 500	73 000	73 000	78 000	60 500
Huippuyksikköohjelmat	0	30 000	25 000	30 000	25 000	30 000	30 000
Lippulaivat 1-2	29 500	0	12 500	25 000	20 000	20 000	12 500
Lippulaivat 3		25 000			10 000	10 000	
Muu osaamiskeskittymärahoitus / uusi lippulaivaohjelma				18 000	18 000	18 000	18 000
Temaattinen rahoitus ja muu rahoituksen kohdentaminen	38 679	15 500	42 500	32 500	27 500	22 500	22 500
Akatemiaohjelmat ja kv. yhteistyö (MfR, NordForsk uudet, USA-yhteistyö)	28 679	5 500	22 500	22 500	17 500	22 500	22 500
ICT-ohjelma 2014-2023	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	0	0
Ilmastonmuutos			10 000				
Tutkimuksen infrastruktuurit	19 497	20 000	20 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Yliopistojen profiloitumisen rahoitus	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Hakemusarviointi, tutkimusrah. ohjelmisto ja laitehankinnat	2 387	2 687	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600
Kv-rahoitusosuudet ja maksut (mm. IIASA, SE, OECD, CoalitionS)		1 681	0	2 000	2 000	2 000	2 000
Erytysrahoitukset 2020 (LTA3+4) pl. LL3		66 000					
2. Kv-rahoitusosuudet ja muut 1-v. maksut (mom 29.40.53.2)	5 207,0						
Temaattinen rahoitus							
3. Strateginen tutkimusrahoitus - valtuus (momentti 29.40.54)	55 631,0	55 631,0	55 631,0	55 631,0	55 631,0	55 631,0	55 631,0
4. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (momentti 29.40.22)	8 500,0						
5. Valtiosopimuksiin perustuvat rah. osuudet kv-järjestöille (momentti 29.40.66)	18 105,8	19 972,0	20 079,0	22 051,0	22 507,7	22 569,2	22 631,6
6. Toimintamenot (momentti 29.40.01)	11 689,0	11 542,0	11 972,0	13 800,0	13 800,0	13 800,0	13 800,0
Yhteensä	467 528,8	525 228,6	448 966,0	482 758,0	483 214,7	473 276,2	473 338,6

* Vuodelle 2021 OKM:n kehyslitysehdoituksina valtuutta 60 milj.euroa kertaluonteisesti lippulaivahakuun ja tasokorotuksena 20 milj.euroa tutkimusinfrastruktuurien vahvistamiseen

Kehittämissuunnitelman ja kehyksen välinen erotus

Kehittämissuunnitelma - kehys	Toteuma 2019	Toiminta- suunn. 2020 (8/2020)	TTS 2021*	TTS 2022	TTS 2023	TTS 2024	TTS 2025
1. Valtuus (momentit 51.1 ja 53.1)	0	0	0	35 000	35 000	35 000	35 000
Tutkijan rahoitus	0	0	0	0	0	0	0
Akatemiaprofessorit		0	0		0	0	0
Akatemiaprofessorien tutkimuskulut	0		0		0	0	0
Akatemiatutkijat	0	0	0	0	0	0	0
Akatemiatutkijoiden tutkimuskulut	0	0	0	0	0	0	0
Tutkijatohtorit	0	0	0	0	0	0	0
Akatemiahankkeet ja toimikuntien suunnattu rahoitus	0	0	0	7 000	7 000	7 000	7 000
Akatemiahankkeet ja toimikuntien suunnattu rahoitus	0	0	0	7 000	7 000	7 000	7 000
Nuorten tutkijoiden urien tukeminen sekä tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan laadun ja uudistamiskyvyn nostaminen		0	0	0	0	0	0
Huippuyksikköohjelmat, osaamiskeskittymät	0	0	0	18 000	18 000	18 000	18 000
Huippuyksikköohjelmat		0	0	0	0	0	0
Lippulaivat 1-2	0		0	0	0	0	0
Lippulaivat 3		0			0	0	
Muu osaamiskeskittymärahoitus / uusi lippulaivaohjelma				18 000	18 000	18 000	18 000
Temaattinen rahoitus ja muu rahoituksen kohdentaminen	0	0	0	0	0	0	0
Akatemiaohjelmat ja kansainvälinen yhteistyö (MfR, NordForsk uudet, USA- yhteistyö)	0	0	0	0	0	0	0
ICT-ohjelma 2014-2023	0	0	0	0	0		
Ilmastonmuutos			0				
Tutkimuksen infrastruktuurit	0	0	0	10 000	10 000	10 000	10 000
Yliopistojen profiloitumisen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0
Hakemusrarviointi, tutkimusrah. ohjelmisto ja laitehankinnat	0	0	0	0	0	0	0
Kv-rahoitusosuudet ja maksut (mm. IIASA, SE, OECD, CoalitionS)		0		0	0	0	0
Eriyisrahoitukset 2020 (LTA3+4)		0					
2. Kv-rahoitusosuudet ja muut 1-v. maksut (mom 29.40.53.2)	0,0						
Temaattinen rahoitus							
3. Strateginen tutkimusrahoitus - valtuus (momentti 29.40.54)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (momentti 29.40.22)	0,0						
5. Valtiosopimuksiin perustuvat rah. osuudet kv-järjestöille (momentti 29.40.66)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Toimintamenot (momentti 29.40.01)	0,0	0,0	0,0	2 191,0	2 247,0	2 247,0	2 247,0
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	37 191,0	37 247,0	37 247,0	37 247,0

Aikaisempien ja vuoden 2021 valtuuksista aiheutuvat menot suunnittelukaudella

Taulukko 1A. Aikaisempien vuosien valtuuksista aiheutuvat menot:

Momentit 51 ja 53	Varainkäyttö	Aikaisempien vuosien valtuuksista aiheutuvat menot					
	2013-2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Valtuus 2013	289 780	625					
Valtuus 2014	280 495	1 598	142				
Valtuus 2015	298 252	10 418	3 139	392	57		
Valtuus 2016	260 591	50 926	15 241	3 310	183	14	
Valtuus 2017	190 821	88 239	53 306	16 087	3 522	70	
Valtuus 2018	80 418	90 501	87 783	58 121	14 905	3 351	52
Valtuus 2019	9 196	82 055	97 256	98 756	67 004	16 001	4 750
Valtuus 2020	0	45 594	114 758	106 758	85 258	61 058	19 657
Yhteensä (1 000 €)		369 956	371 625	283 425	170 929	80 495	24 460

Taulukko 1B. Aikaisempien vuosien strateginen tutkimusrahoituksen valtuuksista aiheutuvat menot:

Momentti 54	Varainkäyttö	Aikaisempien vuosien valtuuksista aiheutuvat menot					
	2015-2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
STN Valtuus 2015	54 771	0	0	0	0	0	0
STN Valtuus 2016	54 518	413	0	0	0	0	0
STN Valtuus 2017	35 590	13 604	6 267	0	0	0	0
STN Valtuus 2018	26 978	18 000	8 610	2 043	0	0	0
STN Valtuus 2019	3 364	18 100	19 500	14 667	0	0	0
STN Valtuus 2020		4 514	18 500	18 500	14 117	0	0
Yhteensä (1 000 €)		54 631	52 877	35 210	14 117	0	0

Taulukko 2A. Vuoden 2021 talousarviossa Suomen Akatemialle osoitetusta valtuudesta aiheutuvat menot:

Momentit 51 ja 53	Valtuus 2021	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Valtuus 2021	288 563	14 428	63 484	77 912	72 141	46 170	11 543	2 886
- momentti 22 (infra)	8 500	2 500	2 500	2 500	1 000			
- 2021 ict 2014-2023	10 000	1 000	2 000	2 000	2 000	2 000	1 000	
- 2021 profirahoitus	50 000	5 000	10 000	10 000	10 000	10 000	5 000	
- ohjelmakoordinaatio	-800	-800						
- ilmastonmuutos	10 000	2 000	3 000	3 000	2 000			
- 5 milj. Euro HCP	-5 000	-5 000						
Yhteensä (1 000 €)	361 263	19 128	80 984	95 412	87 141	58 170	17 543	2 886

Taulukko 2B. Vuoden 2021 talousarviossa Suomen Akatemialle osoitetusta strateginen tutkimusrahoituksen valtuudesta aiheutuvat menot:

Momentti 54	STN Valtuus 2021	2021	2022	2023	2024	2025
Valtuus STN 2021	55 631	2 754	18 500	20 500	13 877	0
Yhteensä (1 000 €)		2 754	18 500	20 500	13 877	0

Kehystaso**Valtuuksista aiheutuvat menot ja määrärahan tarve suunnittelukaudella.**Valtuuden vuosierät 5-22-27-25-16-4-1 mukaisesti

Taulukko 3A. Suunnitelmakauden myöntämisvaltuudesta aiheutuvat menot

Momentti 29.40.51 ja 53		2022	2023	2024	2025
Valtuus 2022	288 563	14 428	63 484	77 912	72 141
- momentti 22 (infra)	8 500	2 500	2 500	2 500	1 000
- 2022 ict 2014-2023	10 000	1 000	2 000	2 000	2 000
- 2022 profirahoitus	50 000	0	5 000	10 000	10 000
- ohjelmakoordinaatio	-800	-800	0	0	0
Valtuus 2023	288 563		14 428	63 484	77 912
- momentti 22 (infra)	8 500	0	2 500	2 500	2 500
- 2023 ict 2014-2023	10 000	0	1 000	2 000	2 000
- 2023 profirahoitus	50 000	0	5 000	10 000	10 000
- ohjelmakoordinaatio	-800	0	-800	0	0
Valtuus 2024	288 563		0	14 428	63 484
- momentti 22 (infra)	8 500	0	0	2 500	2 500
- 2024 profirahoitus	50 000	0	0	0	5 000
- ohjelmakoordinaatio	-800	0	0	-800	0
Valtuus 2025	288 563		0		14 428
- momentti 22 (infra)	8 500	0	0	0	2 500
- 2025 profirahoitus	50 000	0	0	0	5 000
- ohjelmakoordinaatio	-800	0	0	0	-800
Valtuuden määrärahan tarve		17 128	95 112	186 524	269 665

Momentti 29.40.54		2022	2023	2024	2025
Valtuus STN 2022	55 631	1 921	19 000	20 500	14 210
Valtuus STN 2023	55 631	0	2 014	19 000	20 500
Valtuus STN 2024	55 631	0	0	2 254	19 000
Valtuus STN 2025	55 632	0	0	0	1 921
Yhteensä (1 000 €)		1 921	21 014	41 754	55 631

Taulukko 4. Suomen Akatemian suunnitelmakauden 2022-2025 kokonaismäärärahan tarve eri vuosien talousarvioissa (1 000 €)

Valtuuden käytöstä aiheutuvat menot yhteensä		2022	2023	2024	2025
Valtuus 2013	296 338				
Valtuus 2014	286 166				
Valtuus 2015	317 570	392	57		
Valtuus 2016	333 946	3 310	183	14	
Valtuus 2017	353 930	16 087	3 522	70	
Valtuus 2018	337 041	58 121	14 905	3 351	52
Valtuus 2019	375 024	98 756	67 004	16 001	4 750
Valtuus 2020	288 584	69 258	69 258	49 058	8 657
- 10 milj. Euro HCP	-10 000				
- momentti 22 (infra)	8 500	2 500	1 000		
- 2020 ict 2014-2023	10 000	2 000	2 000	2 000	1 000
- 2020 profirahoitus	50 000	10 000	10 000	10 000	10 000
- 2020 LTA	91 000	23 000	3 000		
Valtuus 2021	288 563	63 484	77 912	72 141	46 170
- momentti 22 (infra)	8 500	2 500	2 500	1 000	
- 2021 ict 2014-2023	10 000	2 000	2 000	2 000	2 000
- 2021 profirahoitus	50 000	10 000	10 000	10 000	10 000
- ohjelmakoordinaatio	-800				
- ilmastonmuutos	10 000	3 000	3 000	2 000	
- 5 milj. Euro HCP	-5 000				
Valtuus 2022	288 563	14 428	63 484	77 912	72 141
- momentti 22 (infra)	8 500	2 500	2 500	2 500	1 000
- 2022 ict 2014-2023	10 000	1 000	2 000	2 000	2 000
- 2022 profirahoitus	50 000	0	5 000	10 000	10 000
- ohjelmakoordinaatio	-800	-800			
Valtuus 2023	288 563		14 428	63 484	77 912
- momentti 22 (infra)	8 500		2 500	2 500	2 500
- 2023 ict 2014-2023	10 000		1 000	2 000	2 000
- 2023 profirahoitus	50 000		5 000	10 000	10 000
- ohjelmakoordinaatio	-800		-800		
Valtuus 2024	288 563			14 428	63 484
- momentti 22 (infra)	8 500			2 500	2 500
- 2024 profirahoitus	50 000			0	5 000
- ohjelmakoordinaatio	-800			-800	
Valtuus 2025	288 563				14 428
- momentti 22 (infra)	8 500				2 500
- 2025 profirahoitus	50 000				5 000
- ohjelmakoordinaatio	-800				-800
Momentti 29.40.51 ja 29.40.53		381 537	361 453	354 159	352 295

Strateginen tutkimusrahoitus - valtuus (momentti 29.40.54)		2022	2023	2024	2025
Valtuus STN 2015	55 631	0	0	0	0
Valtuus STN 2016	55 631	0	0	0	0
Valtuus STN 2017	55 631	0	0	0	0
Valtuus STN 2018	55 631	2 043	0	0	0
Valtuus STN 2019	55 631	14 667	0	0	0
Valtuus STN 2020	55 631	18 500	14 117	0	0
Valtuus STN 2021	55 631	18 500	20 500	13 877	0
Valtuus STN 2022	55 631	1 921	19 000	20 500	14 210
Valtuus STN 2023	55 631	0	2 014	19 000	20 500
Valtuus STN 2024	55 631	0	0	2 254	19 000
Valtuus STN 2025	55 631	0	0	0	1 921
Momentti 29.40.54		55 631	55 631	55 631	55 631

Kehittämissuunnitelma**Valtuuksista aiheutuvat menot ja määrärahan tarve suunnittelukaudella.**Valtuuden vuosierät 5-22-27-25-16-4-1 mukaisesti

Taulukko 3A. Suunnitelmakauden myöntämisvaltuudesta aiheutuvat menot

Momentti 29.40.51 ja 53		2022	2023	2024	2025
Valtuus 2022	323 576	16 179	71 187	87 366	80 894
- momentti 22 (infra)	8 500	2 500	2 500	2 500	1 000
- 2022 ict 2014-2023	10 000	1 000	2 000	2 000	2 000
- 2022 profirahoitus	50 000	0	5 000	10 000	10 000
- ohjelmakoordinaatio	-800	-800	0	0	0
Valtuus 2023	323 576		16 179	71 187	87 366
- momentti 22 (infra)	8 500	0	2 500	2 500	2 500
- 2023 ict 2014-2023	10 000	0	1 000	2 000	2 000
- 2023 profirahoitus	50 000	0	5 000	10 000	10 000
- ohjelmakoordinaatio	-800	0	-800	0	0
Valtuus 2024	323 576		0	16 179	71 187
- momentti 22 (infra)	8 500	0	0	2 500	2 500
- 2024 profirahoitus	50 000	0	0	0	5 000
- ohjelmakoordinaatio	-800	0	0	-800	0
Valtuus 2025	323 576		0		16 179
- momentti 22 (infra)	8 500	0	0	0	2 500
- 2025 profirahoitus	50 000	0	0	0	5 000
- ohjelmakoordinaatio	-800	0	0	0	-800
Valtuuden määrärahan tarve (momentit 51. ja 53.)		18 879	104 566	205 431	297 325

Taulukko 4. Suomen Akatemian suunnitelmakauden 2022-2025 kokonaismäärärahan tarve eri vuosien talousarvioissa (1 000 €)

Valtuuden käytöstä aiheutuvat menot yhteensä		2022	2023	2024	2025
Valtuus 2013	296 338				
Valtuus 2014	286 166				
Valtuus 2015	317 570	392	57		
Valtuus 2016	333 946	3 310	183	14	
Valtuus 2017	353 930	16 087	3 522	70	
Valtuus 2018	337 041	58 121	14 905	3 351	52
Valtuus 2019	375 024	98 756	67 004	16 001	4 750
Valtuus 2020	288 584	69 258	69 258	49 058	8 657
- 10 milj. Euro HCP	-10 000				
- momentti 22 (infra)	8 500	2 500	1 000		
- 2020 ict 2014-2023	10 000	2 000	2 000	2 000	1 000
- 2020 profirahoitus	50 000	10 000	10 000	10 000	10 000
- 2020 LTA	91 000	23 000	3 000		
Valtuus 2021	288 563	63 484	77 912	72 141	46 170
- momentti 22 (infra)	8 500	2 500	2 500	1 000	
- 2021 ict 2014-2023	10 000	2 000	2 000	2 000	2 000
- 2021 profirahoitus	50 000	10 000	10 000	10 000	10 000
- ohjelmakoordinaatio	-800				
- ilmastonmuutos	10 000	3 000	3 000	2 000	
- 5 milj. Euro HCP	-5 000				
Valtuus 2022	323 576	16 179	71 187	87 366	80 894
- momentti 22 (infra)	8 500	2 500	2 500	2 500	1 000
- 2022 ict 2014-2023	10 000	1 000	2 000	2 000	2 000
- 2022 profirahoitus	50 000	0	5 000	10 000	10 000
- ohjelmakoordinaatio	-800	-800			
Valtuus 2023	323 576		16 179	71 187	87 366
- momentti 22 (infra)	8 500		2 500	2 500	2 500
- 2023 ict 2014-2023	10 000		1 000	2 000	2 000
- 2023 profirahoitus	50 000		5 000	10 000	10 000
- ohjelmakoordinaatio	-800		-800		
Valtuus 2024	323 576			16 179	71 187
- momentti 22 (infra)	8 500			2 500	2 500
- 2024 profirahoitus	50 000			0	5 000
- ohjelmakoordinaatio	-800			-800	
Valtuus 2025	323 576				16 179
- momentti 22 (infra)	8 500				2 500
- 2025 profirahoitus	50 000				5 000
- ohjelmakoordinaatio	-800				-800
Momentti 29.40.51 ja 29.40.53		383 288	370 907	373 066	379 955

Myöntövaltuuden ja arviomäärärahan toteumat sekä arviot niiden vuosittaisesta kehityksestä vuoteen 2025 asti kehystasolla

Valtuuden ja arviomäärärahan (momentit 51 ja 53) suunnitelma 2022-2025 kehystason mukaisesti.

Valtuuksien 2013 - 2019 vuosierät 2019-2025 on laskettu keskiarvoina aiempien vuosien toteutuneista valtuuden vuosieräjakaumasta. Valtuuksien 2020-2024 vuosierät on arvioitu 5-22-27-25-16-4-1 prosenttijakauman mukaisesti tuleville vuosille 2020-2025. Korvamerkityille määrärahoille, kuten ICT ja yliopistojen profiloitumisen rahoitus on kehyksessä laskettu erilliset vuosieräjakaumat.

Myöntämisvaltuus (ml. käyttämätön ja uusittu valtuus) 1000 euroa	Sitoumukset (tilanne 8/2020)	Varain- käyttö 2013-2019	Arvio valtuuden käytöstä aiheutuvat menot tuleville vuosille						Myöntö- valtuus - Sitoumukset (tilanne 08/2020)	Päätyneistä hankkeista jäänyt käyttämättä	
			2020	2021	2022	2023	2024	2025			
Valtuus 2013	296 338	293 287,5	289 780,5	625						3 050,6	2 881,7
Valtuus 2014	286 166	284 546,2	280 495,0	1 598	142					1 619,5	2 310,9
Valtuus 2015	317 570	313 888,7	298 251,5	10 418	3 139	392	57			3 681,5	1 631,6
Valtuus 2016	333 946	331 017,0	260 591,0	50 926	15 241	3 310	183	14		2 929,5	751,7
Valtuus 2017	353 930	352 182,5	190 820,6	88 239	53 306	16 087	3 522	70		1 747,5	138,2
Valtuus 2018	337 041	335 131,4	80 418,1	90 501	87 783	58 121	14 905	3 351	52	1 909,7	
Valtuus 2019	375 024	375 508,2	9 195,7	82 055	97 256	98 756	67 004	16 001	4 750		
Valtuus 2020	288 584			23 086	69 258	69 258	69 258	49 058	8 657		
- 10 milj. Euro HCP	-10 000			-9 992							
- momentti 22 (infra)	8 500			2 500	2 500	2 500	1 000				
- 2020 ict 2014-2023	10 000			1 000	2 000	2 000	2 000	2 000	1 000		
- 2020 profirahoitus	50 000			0	5 000	10 000	10 000	10 000	10 000		
- 2020 LTA	91 000			29 000	36 000	23 000	3 000				
Valtuus 2021	288 563				14 428	63 484	77 912	72 141	46 170		
- momentti 22 (infra)	8 500				2 500	2 500	2 500	1 000			
- 2021 ict 2014-2023	10 000				1 000	2 000	2 000	2 000	2 000		
- 2021 profirahoitus	50 000				5 000	10 000	10 000	10 000	10 000		
- ohjelmakoordinaatio	-800				-800						
- ilmastonmuutos	10 000				2 000	3 000	3 000	2 000			
- 5 milj. Euro HCP	-5 000				-5 000						
Valtuus 2022	288 563					14 428	63 484	77 912	72 141		
- momentti 22 (infra)	8 500					2 500	2 500	2 500	1 000		
- 2022 ict 2014-2023	10 000					1 000	2 000	2 000	2 000		
- 2022 profirahoitus	50 000					0	5 000	10 000	10 000		
- ohjelmakoordinaatio	-800					-800					
Valtuus 2023	288 563						14 428	63 484	77 912		
- momentti 22 (infra)	8 500						2 500	2 500	2 500		
- 2023 ict 2014-2023	10 000						1 000	2 000	2 000		
- 2023 profirahoitus	50 000						5 000	10 000	10 000		
- ohjelmakoordinaatio	-800						-800				
Valtuus 2024	288 563							14 428	63 484		

Myöntämisvaltuus (ml. käyttämätön ja uusittu valtuus) 1000 euroa		Sitoumukset (tilanne 8/2020)	Varain- käyttö 2013-2019	Arvio valtuuden käytöstä aiheutuvat menot tuleville vuosille						Myöntö- valtuus - Sitoumukset (tilanne 08/2020)	Päätyneistä hankkeista jäänyt käyttämättä
				2020	2021	2022	2023	2024	2025		
- momentti 22 (infra)	8 500							2 500	2 500		
- 2024 profirahoitus	50 000							0	5 000		
- ohjelmakoordinaatio	-800							-800			
Valtuus 2025	288 563								14 428		
- momentti 22 (infra)	8 500								2 500		
- 2025 profirahoitus	50 000								5 000		
- ohjelmakoordinaatio	-800								-800		
Valtuuden määrärahan tarve (momentit 51. ja 53.)				369 955,7	390 753,0	381 536,7	361 453,2	354 159,3	352 294,8	14 938,3	7 714,0

Valtiosopimuksiin perustuvat rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille

Suomen Akatemia maksaa momentilta 29.40.66 taulukossa mainittujen kansainvälisten järjestöjen ja organisaatioiden jäsenosuudet. Järjestöjen jäsenosuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenmaiden kansantuoteosuuksien perusteella järjestöjen hallintoelinten mukaisesti.

Arvio jäsenmaksuosuuksista 2021-2025

Jäsenmaksu	2019 tilinpäätös	2020	2021 arvio	2022 arvio	2023 arvio	2024 arvio	2025 arvio
CERN	13 444 187	14 261 479	14 548 700	14 548 700	14 548 700	14 548 700	14 548 700
ESO	2 512 000	2 632 000	2 776 000	2 832 000	3 095 000	3 095 000	3 095 000
EMBL	1 457 902	1 452 974	1 531 470	3 144 073	3 191 235	3 239 103	3 287 690
EMBC	262 854	284 629	324 896	342 229	347 539	352 850	358 242
EUI	384 016	391 962	400 000	408 000	416 200	424 500	433 000
ESRF	952 774	791 306	765 000	752 000	885 000	885 000	885 000
FAIR	23 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000
Yhteensä	19 036 732	19 838 350	20 370 066	22 051 002	22 507 674	22 569 153	22 631 632
Talousarvio + LTAE/VM:n kehys	19 072 000	20 079 000	20 079 000				

CERN: Suomen vuoden 2021 jäsenmaksu on 15 668 987 CHF, euroina 14 548 700. Oletuksena on, että se pysyy tällä tasolla 2022 – 2025. Suurin epävarmuus liittyy edelleen CHF-kurssiin.

ESO: ELT-teleskooppihanke aiheuttaa 2 %:n vuosittaisen korotuksen jäsenmaksuun vuoteen 2022 asti, minkä jälkeen korotustaso jää voimaan. Tämän lisäksi vuosille 2023-2029 on oletettu ELT:n rakentamisesta aiheutuva toistaiseksi vahvistamaton lisäkontribuutio Suomelle n. 2 milj. € (n. 0,3 milj. €/v). Suomen jäsenosuus on 1,4 %. Jäsenmaksut 2022-2025 (2021 hinnoin).

EMBL: Jäsenmaksu vuosille 2017-2021 sisältäen 1% vuotuisen korotuksen. Molecules to Ecosystems- ohjelma vuosille 2022-2026 on valmistelussa. Ennakkotietojen mukaan EMBL esittää ohjelmaan liittyvää merkittävää korotusta, joka perustuu jäsenmaiden kontribuution tasokorotukseen (sis. inflaatiokorotus, infran päivitys) sekä uuden ohjelman lisärahoitustarpeeseen, koskien mm. ns. tieteellisiä ja core facility -palveluita sekä koulutusta.

EMBC: Joulukuussa 2019 päätettiin Indicative Scheme vuosille 2020-2024. Se sisältää kolmen ensimmäisen vuoden korotukset johtuen Long-Term Fellowshipien muutoksesta apurahasta työsopimussuhteiksi ja sen lisäksi 1,5 % vuotuisen korotuksen (siten vuosikorotukset 2020-2024 yhteensä: +8.6%, +18.4%, +5.2%, +1.5% ,+1.5%). Kokouksessa 29.6.2020 tarkistettu jäsenmaksuosuudeksi Suomen osalta 1,1801 %, mikä muuttaa lukuja hieman.

EUI: Vuosien 2022-2025 osuudet perustuvat 2 % vuotuisen korotukseen. Suurena epävarmuustekijänä on Brexit, mikä voi aiheuttaa muutoksia jäsenmaksuun.

ESRF: Suomen osuus Nordsync:n sisällä laskee 3 %-yksikköä vuosiksi 2020-2022 alentuneen käyttäjäaktiivisuuden vuoksi. Vuodesta 2023 alkaen oletetaan Suomen osuus jälleen korkeammaksi. Toinen syy on ESRF:n pitkä huoltoseisokki 2018-2020, joka laskee ylikäyttömaksua.

FAIR: Suomi on liittynyt (TP asetus 1.12.2011) Facility for Antiproton and Ion Research -hankkeeseen. FAIR:n käyttökustannusten (jäsenosuus) maksaminen alkoi vuonna 2019, jolloin käyttömaksuja tuli 23 000 euron edestä. Käyttömaksujen nousuvauhtia ei tällä hetkellä tiedetä. Koko laitteiston on tarkoitus olla täydessä käytössä vuonna 2026, jolloin Suomen jäsenmaksu olisi 1,5 M€. Suomi on lisäksi sitoutunut maksamaan FAIR:n rakentamiskuluja vuoden 2005 rahan arvossa vuonna 2019: 0,8 M€ ja vuonna 2022: 0,6 M€. Tutkimusinfrastruktuurikomitea on kokouksessaan 2.9.2015 varautunut rakentamiskustannuksiin korkeintaan 1,24 M€ (päätös vuoden 2005 rahan arvon mukaisesti) momentilta 294022. FIRI 2018 haussa tutkimusinfrastruktuurikomitea myönsi kokonaiskustannusmallin mukaisen 70 prosenttisen rahoituksen rakentamiskulujen vuoden 2019 maksuerään, joka on nykyrahassa noin 1,2 M€.